

5. semester – efterår 2014

Indholdsfortegnelse

SEMESTERPLAN FOR 5. EFTERÅRSSEMESTER 2014.....	2
KURSUSMODUL: PÆDAGOGISK PSYKOLOGI (10 ECTS).....	4
KURSUSMODUL: KLINISK PSYKOLOGI (10 ECTS).....	13
KURSUSMODUL: ARBEJDS- OG ORGANISATIONSPSYKOLOGI (10 ECTS).....	24

Semesterplan for 5. efterårssemester 2014 psykologi-uddannelsen

Version og dato: version 1. 28. maj

Ankerlærer: Thomas Borchmann

Kursusmoduler:

- Pædagogisk psykologi (10 ECTS)
- Klinisk psykologi (10 ECTS)
- Arbejds- og organisationspsykologi (10 ECTS)

Faglig progression og kompetencer:

Semestret introducerer til psykologiens anvendte discipliner, hhv. pædagogisk psykologi, klinisk psykologi og arbejds- og organisationspsykologi og tilfører den studerende kompetencer til at anvende relevant viden og analytiske færdigheder i forhold til at udrede centrale problemstillinger inden for disse tre domæner

Semesterets organisering og forløb:

Semestret indeholder 3 kursusmoduler, der alle understøttes af seminarer. De 3 kursusmoduler i hhv Pædagogisk psykologi, Klinisk psykologi og Arbejds- og organisationspsykologi afholdes som forelæsningsforløb for hele semestret, mens seminarundervisningen foregår for mindre hold.

Forventninger om arbejdsfordeling:

Der er ikke noget projektarbejde på semestret. Semestrets aktiviteter udgør fuldtidsstudiebelastning og det forventes at de studerende deltager aktivt i semestrets aktiviteter.

Vigtige datoer, 5. semester, E2014: Se ”Vigtige datoer”

Elektronisk eksamenstilmelding på STADS skal ske mellem den 1. september og den 15. september 2014

Semesterbeskrivelse

Semestret introducerer til psykologiens anvendte discipliner gennem udbyd af tre kursusmoduler:

Kursusmodulet i *Pædagogisk psykologi* introducerer til pædagogisk psykologi. Pædagogisk psykologi beskæftiger sig med de psykologiske aspekter af praksis, hvor der foregår udvikling, uddannelse og læring. Pædagogisk-psykologisk forskning udvikler, anvender og reflekterer over psykologiske teories anvendelse i pædagogiske praksis. På den ene side har pædagogisk psykologi historisk set været optaget af at udvikle metoder til at måle og vurdere børn og unges egnethed til undervisning. På den anden side har forskningen været interesseret i at forstå og forbedre betingelser for læring og mindre i at måle individers evner. I kontinental og skandinavisk sammenhæng har en kritisk refleksion over pædagogiske praksis og deres forbindelse til samfundsforhold stået centralt. Undervisningen i pædagogisk psykologi beskæftiger sig med udvalgte dele af den skandinaviske og internationale forskningslitteratur. I forbindelse med undervisningen diskuteres nogle af de mest indflydelsesrige traditioner indenfor pædagogik og pædagogisk psykologi, de forskellige læringsteoretiske positioner, aspekter knyttet til de psykiske processer og de personlige forhold, der indgår i udviklings- og læringsforløb og der perspektiveres løbende til aktuelle pædagogisk-psykologiske debatter og fænomener.

Kursusmodulet i *Klinisk psykologi* introducerer til klinisk psykologi. Klinisk psykologi er en anvendt disciplin, der indbefatter såvel viden om psykiske lidelser, som færdigheder i diagnosticering og psykologiske behandling af disse. Undervisningen i Klinisk psykologi indeholder en bred indføring i centrale teorier og forskningsresultater indenfor den kliniske psykologi, herunder teorier om psykiske lidelsers udbredelse, ætiologi, patogenese, klassifikation, forebyggelse og behandling. Kurset starter med en introduktion til sygdomsmodeller, evidensbegrebet og et overblik over den kliniske psykologi generelt og efterfølgende til det kliniske børnepsykologiske område. Dernæst belyses en række psykiske lidelser ud fra centrale klinisk psykologiske teorier.

Kursusmodulet i *Arbejds- og organisationspsykologi* introducerer til arbejds- og organisationspsykologi. Arbejds- og organisationspsykologien tilhører de anvendte discipliner indenfor psykologien og beskæftiger sig med en bred vifte af problemstillinger. Herunder problemstillinger relateret til motivation- og produktivitet, organisationsudvikling og medarbejderudvikling, det psykiske og sociale arbejdsmiljø, belastningsreaktioner og arbejdsbetingende sygdomme, samt sundhedsforebyggende og sundhedsfremmende tiltag i forhold til arbejdet og organisationer. Undervisningens formål er at give et overblik over arbejds- og organisationspsykologiens centrale teoretiske traditioner og nøgleproblemstillinger.

Kursusmodul: Pædagogisk psykologi (10 ECTS)**Modulansvarlig:** *Thomas Szulevicz***Placering:** 5. Semester**Type og sprog:** Studiefagsmodul (dansk)**Omfang og forventning:** Kursusmodulet består af 32 timers forelæsning og 12 timers seminarundervisning**Deltagere:** 5. semester samt sidefagsstuderende**Forelæsningsoversigt:**

Forelæsning	Varighed	Titel/Emne	Underviser
1.	2 lektioner	Introduktion – hvad er pæd. psyk?	Thomas Szulevicz Lena Lippke
2.	2 lektioner	Læringsteori – behaviorisme, social-kognitiv læringsteori	Mogens Jensen
3.	2 lektioner	Læringsstile som eksempel på aktuel læringsteoretisk strømning	Thomas Szulevicz
4.	2 lektioner	Læringsteori – vendingen mod mesterlære og situeret læring	Thomas Szulevicz
5.	2 lektioner	Psykologisering og emotionalisering af uddannelsessystemet	Lena Lippke
6.	2 lektioner	Pædagogisk psykologi i socialt regi	Mogens Jensen
7.	2 lektioner	Pædagogisk psykologi og uddannelsessystemet fra et postmoderne og neoliberalt perspektiv	Thomas Szulevicz
8.	2 lektioner	Positiv psykologi og pædagogisk psykologi	Vlad Glaveanu
9.	2 lektioner	Uddannelsespolitiske målsætninger og aktuelle dilemmaer i uddannelsespraksisser	Lena Lippke
10.	2 lektioner	Indlæringsvanskeligheder og marginalisering	Thomas Szulevicz
11.	2 lektioner	Evaluering, evidens og vi-	Mogens Jensen

		densformer	
12.	2 lektioner	Det pædagogisk-psykologiske arbejdsfelt	Thomas Szulevicz
13.	2 lektioner	Pædagogisk psykologi og praktisk handlekompetence	Mogens Jensen
14.	2 lektioner	Livslang læring	Vlad Glaveanu
15.	2 lektioner	Køn og pædagogisk psykologi	Thomas Szulevicz
16	2 lektioner	Afrunding, opsamling og evaluering	Thomas Szulevicz og Lena Lippke

Forelæsningsoversigt med pensum

1. forelæsning: Introduktion – hvad er pædagogisk psykologi?

2 timer v/ (Lena Lippke & Thomas Szulevicz)

Forelæsningspensum:

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim

2. forelæsning: Læringsteori – behaviorisme, social-kognitiv læringsteori

2 timer v/ *Mogens Jensen*

Forelæsningspensum:

Bandura, A. (2001) Social cognitive theory: An agentic perspective, *Annual Review of Psychology*, p.1-26 (26 sider)

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim.

3. forelæsning: Læringsstile som eksempel på aktuel læringsteoretisk strømning

2 timer v/ *Thomas Szulevicz*

Forelæsningspensum:

Boström, L. (2006). Læringens stil. Om Dunn og Dunns læringsstilsteori. I: P. Andersen. *Læringens og tænkningens stil*. Billesø & Baltzer

Nielsen, T. (2006). Stilteorier - historisk udvikling og forskellige typer. In P. Andersen, *Læringens og tænkningens stil: en antologi om stilteorier* (pp. 16-46). Billesø & Baltzer.

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim

4. forelæsning: Læringsteori – vending mod mesterlære og situeret læring

2 timer v/ (*Thomas Szulevicz*)

Forelæsningspensum:

Lave, J. & Wenger, E. (2003). *Situeret læring – og andre tekster* (s. 31-54 & 77-103). København: Hans Reitzels Forlag

Packer, M. J. & Goicoechea (2000). Sociocultural and Constructivist Theories of Learning: Ontology, Not Just Epistemology. *Educational Psychologist* 35(4) (pp. 227-241).

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim
Vygotsky, L. (1982). Spørgsmålet om undervisning og den intellektuelle udvikling i skolealderen kp.7 sd. 105-124 i Vygotsky,L. *Om barnets psykiske*

5. Psykologisering og emotionalisering af uddannelsessystemet

2 timer v/ Lena Lippke

Bartholdsson, Å. (2009): Kap 6: ”Om kunsten at være sig selv”, I: Bartholdsson, Åsa (2009): ”Den venlige magtudøvelse” p. 135 – 163, Akademisk Forlag (28 sider).

Ecclestone, K & Hayes, D. (2009): Kapitel 1: ”In an emotional state”, I. Ecclestone, K. & Hayes, D. *The Dangerous Rise of Therapeutic Education*, p. 1-23, Routledge (23 sider).

Lippke, L. (2012). Fra erhvervsuddannelse til semiterapeutisk samtalerum – emotionelle handlinger som fastholdelsesgreb indenfor erhvervsuddannelsessystemet. Psyke & Logos Nr. 1, Årgang 33, p. 135-160. (25 sider).

6. forelæsning: Pædagogisk psykologi i socialt regi

2 timer v/ (Mogens Jensen)

Forelæsningens pensum:

Bateson, D. (1998). De logiske kategorier for læring og kommunikation. Sd.282-308 i *Mentale systemers økologi*, København: Akademisk Forlag [28 sider]

Esmark, K. (2006). Bourdieus uddannelsessociologi. I: A. Prieur & C. Sestoft (red.): *Pierre Bourdieu. En introduktion*. Hans Reitzels Forlag. København. (40 sider).

Packer, M. J. & Goicoechea (2000). Sociocultural and Constructivist Theories of Learning: Ontology, Not Just Epistemology. *Educational Psychologist* 35(4) (pp. 227-241). [15 sider].

Szulevicz, T. (2010). Der finder læring sted. Nordiske Udkast, Nr. ½, 17-30 (14 sider)

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim (250 sider)

7. forelæsning: Pædagogisk psykologi og uddannelsessystemet fra et postmoderne og neoliberalt perspektiv

v/Thomas Szulevicz

Forelæsningens pensum:

Davies, B. & Bansel, P. (2007). Neoliberalism and education. *International Journal of Qualitative*

Studies in Education. Vol. 20 (3), 247-259. (12 sider)

Emmer, E.T. & Stough, L.M. (2001). Classroom Management: A Critical Part of Educational Psychology, With Implications for Teacher Education. *Educational Psychologist*, 36 (2), 103-112.

Lyotard, J.F. (1982) *Viden og det postmoderne samfund*. Århus: Slagmarks Skyttegravsserie. Kap. 1-7

Pedersen, O. K. (2011). Skolen og den opportunistiske person. I: O.K. Pedersen *Konkurrencestaten*. Hans Reitzels Forlag. København (32 sider)

Szulevicz, T. (2012). Hvis klasseledelse er svaret, hvad er så spørgsmålet? *Dansk Pædagogisk Tidsskrift* 12 (1), 61-67

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim
Ziehe, T. (2003). Skolen i en anerkendelseskriser. In J. Bjerg (red.), *Pædagogik* (3. rev. udg., kap. 3, s. 85 – 101). København: Hans Reitzels Forlag

8. forelæsning: Positiv psykologi og pædagogisk psykologi

V/ Vlad Glaveanu

Forelæsningens pensum:

Glaveanu, V.P. (2011). Children and Creativity: A most (un)likely pair? *Thinking Skills and Creativity*, 6 (2011), 122-131 (9 sider).

Kristjansson, K. (2012). Positive Psychology and Positive Education: Old Wine in New Bottles? *Educational Psychologist*. 47:2, 86-106 (20 sider)

Yeager, D.S. & Dweck, C.S. (2012). Mindsets That Promote Resilience: When Students Believe That Personal Characteristics Can Be Developed. *Educational Psychologist*, 47 (4), 302-314 (12 sider)

Zimmerman, B.J. (2000). Self-Efficacy: An Essential Motive to Learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 82-91.

9. Uddannelsespolitiske målsætninger og aktuelle dilemmaer i uddannelsespraksisser

V/ Lena Lippke

Forelæsningens pensum:

Pedersen, O. K. (2011). Skolen og den opportunistiske person. I: O.K. Pedersen *Konkurrencestaten*. Hans Reitzels Forlag. København (32 sider).

Smyth, J. & Fasoli, L. (2007). Climbing over the rocks in the road to student engagement and learning in a challenging high school in Australia. *Educational Research*, 49 (3), p. 273-295 (23 sider).

Tanggaard, Lene (2011): “En skoles håndtering af frafaldsproblematikken – *det er ligesom, vi bare alle er en stor familie*”, I: Jørgensen (red) (2011): “Frafald i erhvervsuddannelserne”, Roskilde Universitetsforlag, p. 83-98 (15 sider).

10. Forelæsning: Indlæringsvanskeligheder og marginalisering

V/ Thomas Szulevicz

Forelæsningens pensum:

Dyson, A. (1999). Inclusion and inclusions: theories and discourses in inclusive education. I: H. Daniels & P. Garner (red.). *Inclusive Education – Supporting Inclusion in Education Systems*

Esmark, K. (2006). Bourdieus uddannelsessociologi. I: A. Prieur & C. Sestoft (red.): *Pierre Bourdieu. En introduktion*. Hans Reitzels Forlag. København. (40 sider).

Kavale, K.A. & Forness, S.R. (1998). The Politics of Learning Disabilities. *Learning Disability Quarterly*, 21, 245-273.

Mehan, H. (1992). Understanding inequality in schools: The contribution of interpretive studies. *Sociology of Education*, 65, 1-20.

Reid, K.D. & Valle, J.W. (2004). The Discursive Practice of Learning Disability: Implications for Instructions and Parent-School Relations. *Journal of Learning Disabilities*, 37(6), 466-481.

Szulevicz, T. (2010). Der finder læring sted. Nordiske Udkast, Nr. 1/2, 17-30

11. Forelæsning: Evidens, evaluering og vidensformer

2 timer v/ (Mogens Jensen)

Forelæsningens pensum:

Bateson, D. (1998). De logiske kategorier for læring og kommunikation. Sd.282-308 i *Mentale systemers økologi*, København: Akademisk Forlag [28 sider]

Krogstrup, H.K. (2011) *Kampen om evidens* kp.5+6 København: Hans Reitzels Forlag sd.74 109 (31 sd.)

Lyotard, J.F. (1982) *Viden og det postmoderne samfund*. Århus: Slagmarks Skyttegravsserie. Kap. 1-7 (43 sider).

Molander, B. (1990). Kunskapers tysta och tystade sidor - ett försök till översikt. *Nordisk Pedagogik*, 3, (p. 99-114). [15 sider]

Molander, B. (1996). Kunskap – ett fortsatt sökande. Kap. 3 i: *Kunskap i handling*. Daidalos, Göteborg (p. 57-82). [25 sider]

Shepard, L.A. (2000). The Role of Assessment in a Learning Culture. *Educational Researcher*. Vol. 29 (7), 4-14 (10 sider)

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim

12. Forelæsning: Det pædagogisk-psykologiske arbejdsfelt

Forelæsningens pensum:

Dyson, A. (1999). Inclusion and inclusions: theories and discourses in inclusive education. I: H. Daniels & P. Garner (red.). *Inclusive Education – Supporting Inclusion in Education Systems*

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim

13. Forelæsning: Pædagogisk psykologi og praktisk handlekompetence

2 timer v/ (Mogens Jensen)

Forelæsningens pensum:

Bateson, D. (1998). De logiske kategorier for læring og kommunikation. Sd.282-308 i *Mentale systemers økologi*, København: Akademisk Forlag [28 sider]

De Graff, E. & Kolmose, A. (2007) "History of problem-based and project-based learning" in *Management of change* Rotterdam: Sense Publishers p.1-8 (7 sd.)

Lave, J. & Wenger, E. (2003). *Situeret læring – og andre tekster* (s. 31-54 & 77-103). København: Hans Reitzels Forlag [49 sider]

Molander, B. (1990). Kunskapers tysta och tystade sidor - ett försök till översikt. *Nordisk Pedagogik*, 3, (p. 99-114). [15 sider]

Molander, B. (1996). Kunskap – ett fortsatt sökande. Kap. 3 i: *Kunskap i handling*. Daidalos, Göteborg (p. 57-82). [25 sider]

Szulevicz, T. (2010). Der finder læring sted. *Nordiske Udkast*, Nr. ½, 17-30 (14 sider)

14. Forelæsning: Livslang læring

V/ (Vlad Glaveanu)

Forelæsningens pensum:

Jarvis, P. (2004). *Adult Educational Lifelong Learning. Theory and Practice*. London Routledge. (Kap. 2 og 3) (78 sider)

15. Køn og pædagogik**Forelæsningsens pensum:**

Brinkmann, S. & Szulevicz, T. (2012). Feminiseringstesen: For god til at være falsk? Dansk Pædagogisk Tidsskrift. 4, 12, 85-93

Murphy, D. (2008). Gender and Subject Cultures in Practice. I: P. Murphy & K. Hall (red.): *Learning and Practice. Agency and Identities*. SAGE.

16. forelæsning: Afrunding, opsamling og evaluering

2 timer v/ (Lena Lippke og Thomas Szulevicz)

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminarer: 6 gange 2 timer ved Steffen Ernø og Dan Laursen

Antal seminarhold: 4

Prøveform: 7-dages-opgave.

Litteratur til kursusmodulet i Pædagogisk psykologi

Bandura, A. (2001) Social cognitive theory: An agentic perspective, *Annual Review of Psychology*, p.1-26 (26 sider)

Bartholdsson, Å. (2009): Kap 6: "Om kunsten at være sig selv", I: Bartholdsson, Åsa (2009): "Den venlige magtudøvelse" p. 135 – 163, Akademisk Forlag (28 sider).

Bateson, D. (1998). De logiske kategorier for læring og kommunikation. Sd.282-308 i *Mentale systemers økologi*, København: Akademisk Forlag [28 sider]

Boström, L. (2006). Læringens stil. Om Dunn og Dunns læringsstilsteori. I: P. Andersen. *Læringens og tænkningens stil*. Billesø & Baltzer. (17 sider)

Brinkmann, S. & Szulevicz, T. (2012). Feminiseringstesen: For god til at være falsk? Dansk Pædagogisk Tidsskrift. 4, 12, 85-93. (8 sider)

Davies, B. & Bansel, P. (2007). Neoliberalism and education. *International Journal of Qualitative*

Studies in Education. Vol. 20 (3), 247-259. (12 sider)

- De Graff, E. & Kolmose, A. (2007)** "History of problem-based and project-based learning" in *Management of change* Rotterdam: Sense Publishers p.1-8 (7 sd.)
- Dyson, A. (1999).** Inclusion and inclusions: theories and discourses in inclusive education. I: H. Daniels & P. Garner (red.). *Inclusive Education – Supporting Inclusion in Education Systems*. (18 sider)
- Ecclestone, K & Hayes, D. (2009):** Kapitel 1: "In an emotional state", I. Ecclestone, K. & Hayes, D. *The Dangerous Rise of Therapeutic Education*, p. 1-23, Routledge (23 sider).
- Emmer, E.T. & Stough, L.M. (2001).** Classroom Management: A Critical Part of Educational Psychology, With Implications for Teacher Education. *Educational Psychologist*, 36 (2), 103-112 (10 sider).
- Esmark, K. (2006).** Bourdieus uddannelsessociologi. I: A. Prieur & C. Sestoft (red.): *Pierre Bourdieu. En introduktion*. Hans Reitzels Forlag. København. (40 sider).
- Glaveanu, V.P. (2011).** Children and Creativity: A most (un)likely pair? *Thinking Skills and Creativity*, 6 (2011), 122-131 (9 sider).
- Jarvis, P. (2004).** *Adult Educational Lifelong Learning. Theory and Practice*. London Routledge. (Kap. 2 og 3) (78 sider)
- Kavale, K.A. & Forness, S.R. (1998).** The Politics of Learning Disabilities. *Learning Disability Quarterly*, 21, 245-273. [29 sider]
- Kristjansson, K. (2012).** Positive Psychology and Positive Education: Old Wine in New Bottles? *Educational Psychologist*. 47:2, 86-106 (20 sider)
- Krogstrup, H.K. (2011)** *Kampen om evidens* kp.5+6 København: Hans Reitzels Forlag sd.74 109 (31 sd.)
- Lave, J. & Wenger, E. (2003).** *Situeret læring – og andre tekster* (s. 31-54 & 77-103). København: Hans Reitzels Forlag [49 sider]
- Lippke, L. (2012).** Fra erhvervsuddannelse til semiterapeutisk samtalerum – emotionelle handlinger som fastholdelsesgreb indenfor erhvervsuddannelsessystemet. *Psyke & Logos* Nr. 1, Årgang 33, p. 135-160. (25 sider).
- Lyotard, J.F. (1982)** *Viden og det postmoderne samfund*. Århus: Slagmarks Skyttegravsserie. Kap. 1-7 (43 sider).
- Mehan, H. (1992).** Understanding inequality in schools: The contribution of interpretive studies. *Sociology of Education*, 65, 1-20. [20 sider]

Molander, B. (1990). Kunskapers tysta och tystade sidor - ett försök till översikt. *Nordisk Pedagogik*, 3, (p. 99-114). [15 sider]

Molander, B. (1996). Kunskap – ett fortsatt sökande. Kap. 3 i: *Kunskap i handling*. Daidalos, Göteborg (p. 57-82). [25 sider]

Murphy, D. (2008). Gender and Subject Cultures in Practice. I: P. Murphy & K. Hall (red.): *Learning and Practice. Agency and Identities*. SAGE. (13 sider)

Nielsen, T. (2006). Stilteorier - historisk udvikling og forskellige typer. In P. Andersen, *Læringens og tænkningens stil: en antologi om stilteorier* (pp. 16-46). Billesø & Baltzer. [30 sider]

Packer, M. J. & Goicoechea (2000). Sociocultural and Constructivist Theories of Learning: Ontology, Not Just Epistemology. *Educational Psychologist* 35(4) (pp. 227-241). [15 sider].

Pedersen, O. K. (2011). Skolen og den opportunistiske person. I: O.K. Pedersen *Konkurrencestaten*. Hans Reitzels Forlag. København (32 sider)

Reid, K.D. & Valle, J.W. (2004). The Discursive Practice of Learning Disability: Implications for Instructions and Parent-School Relations. *Journal of Learning Disabilities*, 37(6), 466-481. (16 sider)

Shepard, L.A. (2000). The Role of Assessment in a Learning Culture. *Educational Researcher*. Vol. 29 (7), 4-14 (10 sider)

Smyth, J. & Fasoli, L. (2007). Climbing over the rocks in the road to student engagement and learning in a challenging high school in Australia. *Educational Research*, 49 (3), p. 273-295 (23 sider).

Szulevicz, T. (2010). Der finder læring sted. *Nordiske Udkast*, Nr. ½, 17-30 (14 sider)

Szulevicz, T. (2012). Hvis klasseledelse er svaret, hvad er så spørgsmålet? *Dansk Pædagogisk Tidsskrift* 12 (1), 61-67

Tanggaard, Lene (2011): “En skoles håndtering af frafaldsproblematikken – *det er ligesom, vi bare alle er en stor familie*”, I: Jørgensen (red) (2011): “Frafald i erhvervsuddannelserne”, Roskilde Universitetsforlag, p. 83-98 (15 sider).

Tanggaard, L. & Nielsen, K. (2011). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Klim (250 sider)

Vygotsky, L. (1982). Spørgsmålet om undervisning og den intellektuelle udvikling i skolealderen kp.7 sd. 105-124 i Vygotsky,L. *Om barnets psykiske udvikling* (15 sider)

Yeager, D.S. & Dweck, C.S. (2012). Mindsets That Promote Resilience: When Students Believe That Personal Characteristics Can Be Developed. *Educational Psychologist*, 47 (4), 302-314 (12 sider)

Ziehe, T. (2003). Skolen i en anerkendelseskrise. In J. Bjerg (red.), *Pædagogik* (3. rev. udg., kap. 3, s. 85 – 101). København: Hans Reitzels Forlag. [16 sider].

Zimmerman, B.J. (2000). Self-Efficacy: An Essential Motive to Learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 82-91.

I alt 1039 sider

Kursusmodul: Klinisk psykologi (10 ECTS)**Modulansvarlig:** Bo Møhl (bomoehl@hum.aau.dk)**Placering:** 5. Semester**Type og sprog:** Studiefagsmodul (dansk)**Omfang og forventning:** Kursusmodulet består af 32 timers forelæsning og 12 timers seminar undervisning**Deltagere:** 5. Semester**Forelæsningsoversigt**

Forelæsning	Varighed	Titel/Emne	Underviser
1.	2 lektioner	<i>Introduktion til klinisk psykologi, basale begreber og sygdomsmodeller.</i>	Bo Møhl
2.	2 lektioner	<i>Psykoterapi What works for whom? – specifikke versus non-specifikke faktorer I psykoterapi</i>	Bo Møhl
3.	2 lektioner	<i>Klinisk børnepsykologi/ 1</i>	Liselotte Grünbaum
4.	2 lektioner	<i>Klinisk børnepsykologi/ 2</i>	Liselotte Grünbaum
5.	2 lektioner	<i>Familedynamik og psykopatologi. Den systemiske og narrative forståelsesramme</i>	Eva Søndergård
6.	2 lektioner	<i>At være klinisk psykolog</i>	Mette Thuesen
7.	2 lektioner	<i>Funktionelle lidelser</i>	Mia Nørremark Byrialsen
8.	2 lektioner	<i>Sterns forståelse af psykopatologi</i>	Rikke Yde Torstrup
9.	2 lektioner	<i>Mentaliseringsbaseret forståelse og behandling af borderlineforstyrrelser</i>	Morten Kjølbye

10.	2 lektioner	<i>Kognitivadfærdsterapi / 1</i>	Malene Klindt Bohni
11.	2 lektioner	<i>Kognitivadfærdsterapi / 2</i>	Malene Klindt Bohni
12.	2 lektioner	<i>Psykologisk forståelse og behandling af angst</i>	Mia Nørreremark Byrialsen
13.	2 lektioner	<i>Den psykologiske forståelse, udredning og behandling af spiseforstyrrelser</i>	Gry Kjærdsdam Telléus
14.	2 lektioner	<i>Tab og traumer</i>	Mai-Britt Guldin
15.	2 lektioner	<i>Psykologisk forståelse og behandling af den depressive lidelse</i>	Gry Kjærdsdam Telléus
16.	2 lektioner	<i>Supervision og forskning i psykoterapi</i>	Bo Møhl

Kursusgang: Bo Møhl

Beskrivelse: Introduktion til klinisk psykologi, basale begreber og sygdomsmodeller

- Forelæsningen giver en introduktion til klinisk psykologi – fagets genstands-
1 område og historie i Danmark. Desuden vil nogle basale begreber og sygdomsmodeller (den biomedicinske model, diatese-stress modellen og udviklingspsykopatologi) blive gennemgået og sat i relation til faget.

Litteratur:

Møhl B, Simonsen E. (2010) Med mennesket i centrum. In: Simonsen E & Møhl B (red) Grundbog i Psykiatri. Hans Reitzels Forlag (20 sider)
Harder S, Simonsen E. (2010) Udviklingspsykopatologi. In: Simonsen E & Møhl B (red) Grundbog i Psykiatri. Hans Reitzels Forlag (16 sider)

Kursusgang: Bo Møhl

Beskrivelse: *Psykoterapi What works for whom? – specifikke versus non-specifikke faktorer i psykoterapi*

- 2 Forelæsningen formidler et overblik over de forskellige psykoterapeutiske retninger, deres udvikling og menneskesyn. Desuden vil evidensbegrebet samt specifikke versus non-specifikke faktorer i psykoterapi blive gennemgået: *what works for whom?* - problemstillingen

Litteratur: Møhl B. Hvad er psykoterapi? og hvad virker for hvem? (12 sider)
In: Møhl B & Kjølbye M. (red) Psykoterapiens ABC. PsykiatriFonden 2013

Kjølbye M & Møhl B. Overblik over psykoterapiformerne. (12 sider) In: Møhl B & Kjølbye M. (red) Psykoterapiens ABC. PsykiatriFonden 2013

Kursusgang: Liselotte Grünbaum

Beskrivelse: *Klinisk børnepsykologi/ 1*

Forelæsningen giver en introduktion til den kliniske børnepsykologi, herunder en afgrænsning af området til udviklingspsykologi og klinisk psykologi med voksne. Den kliniske børnepsykologis grundlæggende teorier og arbejdsområder præsenteres kort sammen med overvejelser over områdets særlige karakteristika f.eks. børns psykologiske, sociokulturelle og juridiske afhængighed af deres forældre, samt det forhold, at børn er under konstant udvikling i samspil med deres omgivelser.

Litteratur:

- 3 *Diagnostic Classification of Mental Health and Developmental Disorders of Infancy and Early Childhood, Revised (DC:0-3R)* (2005). Washington DC: ZERO TO THREE PRESS. S. 10-66. (56 s.)
- Heede, T. (2010): *Klinisk Børnepsykologi – Praksis i et socialt og relationelt perspektiv*. DK: Akademisk Forlag. S. 11 – 38 + 105 - 126 (48 s.)
- Mortensen, K.V. (2006). *Fra neuroser til relationsforstyrrelser*. Kbh.: Gyldendal. S. 351-385. (34 s.)
- PDM Task Force (2006). *Psychodynamic Diagnostic Manual*. Silver Spring: Alliance of Psychodynamic Organizations. S. 175-195 (20 s.).
- Ippen, C.M.G., (2009): The sociocultural context of infant mental health. In: C. H. Zeanah (ed.): *Handbook of Infant Mental Health. Third Edition* (pp. 104 – 119). New York – London: The Guilford Press. (15 s.)

Kursusgang: Liselotte Grünbaum

Beskrivelse: *Klinisk børnepsykologi/ 2*

- Kvalitetskrav til den kliniske psykologs diagnostiske udredning fremlægges. Metoder til en klinisk vurdering drøftes sammen med en kort gennemgang af klassifikationssystemer på børneområdet (ICD-10, et klassifikationssystem til småbørn (DC:0-3), og et psykodynamisk baseret klassifikationssystem PDM). Området belyses med en kultursensitiv model for et klinisk arbejde med småbørn og deres familier samt eksempler fra praksis på børneområdet.
- 4

Litteratur:

- Diagnostic Classification of Mental Health and Developmental Disorders of Infancy and Early Childhood, Revised (DC:0-3R)* (2005). Washington DC: ZERO TO THREE PRESS. S. 10-66. (56 s.)
- Heede, T. (2010): *Klinisk Børnepsykologi – Praksis i et socialt og relationelt perspektiv*. DK: Akademisk Forlag. S. 11 – 38 + 105 - 126 (48 s.)
- Mortensen, K.V. (2006). *Fra neuroser til relationsforstyrrelser*. Kbh.:

Gyldendal. S. 351-385.

PDM Task Force (2006). *Psychodynamic Diagnostic Manual*. Silver Spring: Alliance of Psychodynamic Organizations. S. 175-195 (20 s.).

Supplerende:

Day, M. & Parlakian, R. (2004): *How culture shapes social-emotional development. Implications for practice in infant-family programs*. Washington DC: ZERO TO THREE PRESS. S. 1 – 25 (24 s.)

Kursusgang: Eva Søndergård

Beskrivelse: *Familedynamik og psykopatologi. Den systemiske og narrative forståelsesramme*

Forelæsningen fokuserer på familedynamik og systemets betydning for udvikling og behandling af psykopatologi

- 5 **Litteratur:** Minuchin, Salvador; Nichols, Michael P. og Lee , Wai-Yung: "Vurdering af familier og par. Fra symptom til system - en fire-trinsmodel i to sessioner." Dansk Psykologisk Forlag 2010, pp 7-29 og 81 -134
Holmgren, Allan: "Narrativ, systemisk terapi". I: Møhl, Bo & Kjølbye, Morten (red). Psykoterapiens ABC. PsykiatriFonden, 2013

Supplerende: White, Michael "Kort over narrative landskaber" Hans Reitzels forlag 2009, pp 9 - 77.

Kursusgang: Mette Thuesen

Beskrivelse: *At være klinisk psykolog; den professionelle rolle og at møde klienten.*

- Forelæsningen omhandler, hvordan den kliniske psykolog forholder sig til sin professionelle rolle og hvordan han/hun skaber en god kontakt med klienten. Udfordringer og faldgruber i arbejdet diskuteres f.eks.: Hvad er fælles og hvad er unikt for den enkelte klient? Hvor går grænsen mellem privat og personlig? Hvad vil det sige at være empatisk?
- 6

Litteratur:

Fog, J. (1998). *Saglig medmenneskelighed. Grundforhold i psykoterapien*. Hans Reitzels forlag. Kapitel 3 og 4. S.53-90. (38 sider)

Casement, P. (1985/1991) *Learning from the Patient*. The Guilford Press. Kapitel 1. S.6-28 (23 sider) eller Casement, P. (1987) *Lyt til patienten*. Hans Reitzels forlag. S. 11-36.

Kursusgang: Mia Nørremark Byrialsen

Beskrivelse *Funktionelle lidelser*

300.000 danskere lider af en funktionel lidelse, hvilket er et antal på højde med depression. Forelæsningsen vil belyse, hvordan vi kan forstå en funktionel lidelse, samt hvordan denne kan behandles

7 **Litteratur:**

Fink P, Rosendal (Eds). Funktionelle lidelser - udredning og behandling. Munksgaard; 2012. (244 sider) (uddrag)

Supplerende litteratur

Wichaidit, B.T., Rask, C.U. & Østergaard, J.R. (2014) Diagnostik af funktionelle anfald hos børn og unge, Ugeskr Læger 2014; 176: V10130613 pp. 2-8 (6 sider)

Kursusgang: Rikke Yde Tordrup

Beskrivelse: *Sterns forståelse af psykopatologi*

En belysning af hvordan almen udviklingspsykologi kan differentiere fejludvikling eller manglende udvikling og i praksis skabe forsinket udvikling for børn og unge.

8 **Litteratur:**

Daniel N.Stern: Spædbarnets Interpersonelle verden 3. udgave. København: Hans Reitzels Forlag. 2009. s. 79-145 (65 sider)

Supplerende litteratur:

Rask A, Yde Tordrup R. (red). I sku bare ha set mig - Daniel N. Stern og Specialpædagogik Akademisk forlag 2011.

Kursusgang: Morten Kjølbye

Beskrivelse: *Mentaliseringsbaseret forståelse og behandling af borderlineforstyrrelser*

9 Hovedtræk ved borderline personlighedsforstyrrelse gennemgås ud fra en mentaliserings referenceramme.

Litteratur:

Bateman A og Fonagy P: Mentaliseringsbaseret behandling af borderlinepersonlighedsforstyrrelser, Akademisk Forlag, 2007, Kap 1-3 (70 sider)

Allen, Fonagy og Bateman: Mentalisering i klinisk praksis, Reitzels 2010; kap 9

Supplerende:

Bøye R, Kjølbye M (red). (2012) Borderline. Psykoedukation, forståelse og behandling. København: Hans Reitzels Forlag

Kjølbye, Morten: Moderne Psykoanalytisk Psykoterapi. I: Møhl, Bo & Kjølbye, Morten (red). Psykoterapiens ABC. PsykiatriFonden, 2013 (s. 71-85)

Kjølbye, Morten & Jørgensen, Carsten Rene: Mentaliseringsbaseret Terapi. I: Møhl, Bo & Kjølbye, Morten (red). Psykoterapiens ABC. PsykiatriFonden, 2013 (s. 111-123)

Kursusgang: Malene Klindt Bohni

Beskrivelse: *Kognitiv adfærdsterapi / 1*

Forelæsningen giver en introduktion til kognitiv adfærdsterapi, herunder grundlæggende model og metoder. Betydningen af tanker og adfærd i udviklingen og ikke mindst vedligeholdelsen af psykopatologi gennemgås med kliniske eksempler fra forskellige lidelser, herunder depression.

Litteratur:

(Arendt, M. & Rosenberg, N.K. (red) Kognitiv Terapi – Nyeste Udvikling. Hans Reitzels Forlag 2012. Heri

Kap. 1: Rosenberg N.K., Mørch, M.M. & Arendt, M. Kognitiv adfærdsterapi – teori og metoder (30 sider).

Kap. 4: Straarup, K.N. Kognitiv adfærdsterapi ved affektive lidelser (35 sider)

Supplerende litteratur

Beck, J.S. Kognitiv Adfærdsterapi – Grundlag og Perspektiver. Akademisk Forlag 2011

Kursusgang: Malene Klindt Bohni

Beskrivelse: *Kognitiv adfærdsterapi / 2*

I forelæsningen vil der være fokus på kognitiv adfærdsterapeutisk forståelse og behandling af forskellige angsttilstande, med særlig fokus på OCD.

¹¹ **Litteratur:**

Bohni, M.K. & Bennedsen, B.E. (red). OCD – Sygdom og behandling - for behandlere. Hans Reitzels Forlag 2014 – særligt:

Kap. 7: Jónsson, H. Kognitiv adfærdsmodel for OCD (15 sider)

Kap. 8: Bohni, M.K., Jónsson, H. & Rosenberg, N.K. Kognitiv adfærdsterapi ved OCD (81 sider)

Supplerende litteratur

Bohni, M.K. & Bennedsen, B.E. OCD – Sygdom og behandling - for patienter og pårørende. Hans Reitzels Forlag 2014

Bennedsen, B.E., Bohni, M.K. & Jónsson, H. Kognitiv adfærdsterapi ved OCD . Kap. 9 i: Arendt, M. & Rosenberg, N.K. (red) Kognitiv Terapi – Nyeste Udvikling. Hans Reitzels Forlag 2012.

Hougaard, E. Kognitiv Adfærdsterapi af panikangst og socialfobi – En vejledning for klienter og behandlere. Dansk Psykologisk Forlag 2006

Kursusgang: Mia Nørremark Byrialsen

Beskrivelse: *Den psykologiske forståelse og behandling af angst*

Forelæsning vil præsentere forskellige angstlidelser, herunder symptomer og diagnostik. Forelæsningen omhandler desuden, hvordan angst kan forstås ud fra en kognitiv og udviklingspsykologisk tilgang.

¹² **Litteratur:**

Arendt, M. & Rosenberg, N.K. (red) Kognitiv Terapi – Nyeste Udvikling. Hans Reitzels Forlag 2012. Heri:

Kap. 6: Arendt, M. & Rosenberg, N.K. Kognitiv Adfærdsterapi ved panikangst og agorafobi (24 sider)

Kap. 7: Rosenberg, N.K. & Arendt, M. Kognitiv adfærdsterapi ved socialfobi (25 sider)

Kursusgang: Gry Kjærdsdam Telléus

Beskrivelse: *Den psykologiske forståelse, udredning og behandling af spiseforstyrrelser*

Ved forelæsningen vil de forskellige spiseforstyrrelser blive gennemgået med hensyn til diagnostik, epidemiologi og ætiologi. Endvidere vil udredning og behandling af spiseforstyrrelser blive gennemgået. Der vil ved forelæsningen såvel være fokus på børne- unge som voksenområdet og de særlige udfordringer der er relateret til udredning og behandling af forskellige aldersgrupper.

¹³ **Litteratur:**

Sundhedsstyrelsen 2005, spiseforstyrrelser, anbefalinger for organisation og behandling, København. Findes på www.sst.dk
F50-59 (3 sider) i WHO ICD-10, Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser – klassifikation og diagnostiske kriterier.

Lunn S. Teorier om årsager til spiseforstyrrelser (24 sider). In: Lunn S, Rokkedal K & Rosenbaum (red) Frås og Faste. Spiseforstyrrelser i klinisk og kul-

turel belysning. Dansk Psykologisk Forlag 2010

Waddegaard M. Spiseforstyrrelsernes forekomst og udbredelse (16 sider) in: Lunn S, Rokkedal K & Rosenbaum (red) Frås og Faste. Spiseforstyrrelser i klinisk og kulturel belysning. Dansk Psykologisk Forlag 2010

Supplerende litteratur:

Feeding and Eating Disorders, 329-354, [Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders](#), Fifth Edition (DSM-5), 2013, American Psychiatric Association.

F. Skårderud, Stærk/Svag, En håndbog om spiseforstyrrelser, 2008, Hans Reitzels Forlag.

Møhl B. Prietzel H. Behandling af spiseforstyrrelser. In: Møhl B & Kjølbye M (red) Psykoterapiens ABC. PsykiatriFonden 2013

Kursusgang: Mai-Britt Guldin

Beskrivelse: *Tab og traumer*

Forelæsningen giver en introduktion til forskningsområdet og det kliniske speciale psykotraumatologi, som kortlægger reaktioner på kritiske hændelser som tab og traumer. I undervisningen præsenteres diagnostikken i feltet – fra belastningsreaktioner til PTSD samt kompliceret sorg. Der vil endvidere være fokus på ætiologi, prognose og behandlingsformer.

Litteratur:

- ¹⁴ Guldin, Mai-Britt. Tab og Sorg. En grundbog for professionelle. Hans Reitzels Forlag, 2014: Kap. 4 (Sorg og diagnostisk kategorisering), 5 (Kompliceret sorg) og 8 (Evidensbaseret sorgbehandling).

Van der Kolk, B. A. (2000) Posttraumatic Stress Disorder and The Nature of Trauma. *Dialogues in Clinical Neuroscience*, 2(1): 7-22

Kursusgang: Gry Kjærdsdam Telléus

Beskrivelse: Ved forelæsningen vil de affektive sindslidelser blive gennemgået med særligt vægt på depression. Der vil ved forelæsningen såvel være fokus på diagnostik, epidemiologi og ætiologi som på udredning og behandling.

Litteratur:

F30-39 (16 sider) i WHO ICD-10, Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser – klassifikation og diagnostiske kriterier.

Rosenberg R. & Videbech P. (red) Klinisk Neuropsykiatri- fra molekyle til sygdom. 2. udgave. FADLs Forlag. Kapitel 18 (371-406)/(35 sider)

Litteratur:

F30-39 (16 sider) i WHO ICD-10, Psykiske lidelser og adfærdsmæssige
15 forstyrrelser – klassifikation og diagnostiske kriterier.

Rosenberg R. & Videbech P. (red) Klinisk Neuropsykiatri- fra molekyle til sygdom. 2. udgave. FADLs Forlag. Kapitel 18 (371-406)/(35 sider)

Supplerende litteratur:

Depressive Disorders, 155-188, [Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders](#), Fifth Edition (DSM-5), 2013, American Psychiatric Association.

Kursusgang: Bo Møhl

Beskrivelse: *Supervision & forskning i psykoterapi*

Forelæsningen vil introducere begrebet supervision, samt gennemgå principper for empirisk udforskning af psykoterapi

Litteratur:

Hougaard E. Empirisk udforskning af psykoterapi (40 sider) In: Hougaard E. Psykoterapi – Teori og forskning. Dansk Psykologisk Forlag 2004

Møhl B. Supervision og de menneskelige ressourcer (20 sider) In: Simonsen E & Møhl B (red). Grundbog i Psykiatri. Hans Reitzels Forlag 2010
16

Supplerende litteratur

Hougaard E, Jonsson H, Piet J & Nørr H. Hvordan dokumenteres virkningen af psykoterapi? In: Møhl B & Kjølbye M (red) Psykoterapiens ABC. PsykiatriFonden 2013

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminarer: 6 gange af 2 timer v/ Mette Thuesen

Antal seminarhold: 4

Prøveform: 7-dages-opgave.

Litteratur

Allen, Fonagy og Bateman: Mentalisering i klinisk praksis, Reitzels 2010; kap 9 (33 sider)

Arendt, M. & Rosenberg, N.K. (red) *Kognitiv Terapi – Nyeste Udvikling*. Hans Reitzels Forlag 2012. Kapitlerne 1, 4, 6, 7 og 9 (149 sider)

Bateman A og Fonagy P: Mentaliseringsbaseret behandling af borderlinepersonlighedsforstyrrelser, Akademisk Forlag, 2007, Kap 1-3 (70 sider)

Bennedsen, B.E., Bohni, M.K. & Jónsson, H. Kognitiv adfærdsterapi ved OCD. Arendt, M. & Rosenberg, N.K. (red) *Kognitiv Terapi – Nyeste Udvikling*. Hans Reitzels Forlag 2012 (23 sider)

Casement, P. Learning from the Patient. The Guilford Press. 1985/1991 Kapitel 1. S.6-28 (23 sider) Eller:

Casement, P. Lyt til patienten. Hans Reitzels Forlag 1987. S. 11-36 (25 sider)

Diagnostic Classification of Mental Health and Developmental Disorders of Infancy and Early Childhood, Revised (DC:0-3R) (2005). Washington DC: ZERO TO THREE PRESS. S. 10-66. (56 s.)

Fink P, Rosendal (Eds). Funktionelle lidelser - udredning og behandling. Munksgaard; 2012. (244 sider) (uddrag, ca 50 sider)

Fog, J. Saglig medmenneskelighed. Grundforhold i psykoterapien. Hans Reitzels Forlag 1998. Kapitel 3 og 4. S.53-90.(38 sider)

Guldin, Mai-Britt. Tab og Sorg. En grundbog for professionelle. Hans Reitzels Forlag, 2014: Kapitlerne. 4, 5 og 8 (44 sider).

Holmgren, Allan: "Narrativ, systemisk terapi". I: Møhl, Bo & Kjølbye, Morten (red). Psykoterapiens ABC. PsykiatriFonden, 2013 (12 sider)

Hougaard E. Empirisk udforskning af psykoterapi In: Hougaard E. Psykoterapi – Teori og forskning. Dansk Psykologisk Forlag 2004 (40 sider)

Ippen, C.M.G., (2009): The sociocultural context of infant mental health. In: C. H. Zeanah (ed.): *Handbook of Infant Mental Health. Third Edition* (pp. 104 – 119). New York – London: The Guilford Press. (15 sider)

Lunn S. Teorier om årsager til spiseforstyrrelser. In: Lunn S, Rokkedal K & Rosenbaum (red) Frås og Faste. Spiseforstyrrelser i klinisk og kulturel belysning. Dansk Psykologisk Forlag 2010 (24 sider)

Minuchin, Salvador; Nichols, Michael P. og Lee , Wai-Yung: "*Vurdering af familier og par. Fra symptom til system - en fire-trinsmodel i to sessioner.*" Dansk Psykologisk Forlag 2010, pp 7-29 og 81 -134 (75 sider)

Mortensen, K.V. (2006). *Fra neuroser til relationsforstyrrelser*. Kbh.: Gyldendal. S. 351-385. (34 s.)

Møhl B & Kjølbye M. (red) *Psykoterapiens ABC*. PsykiatriFonden 2013. Kapitlerne 1, 5, 12 (36 sider)

PDM Task Force (2006). *Psychodynamic Diagnostic Manual*. Silver Spring: Alliance of Psychodynamic Organizations. S. 175-195 (20 s.).

Rosenberg R. & Videbech P. (red) *Klinisk Neuropsykiatri- fra molekyle til sygdom*. 2. udgave. FADLs Forlag. Kapitel 18. S 371-406 (35 sider)

Simonsen E & Møhl B (red) *Grundbog i Psykiatri*. Hans Reitzels Forlag. Kapitlerne 1, 4 og 51 (56 sider)

Stern DN: Spædbarnets Interpersonelle verden 3. udgave. København: Hans Reitzels Forlag. 2009. s. 79-145 (65 sider)

Sundhedsstyrelsen 2005, spiseforstyrrelser, anbefalinger for organisation og behandling, København. Findes på www.sst.dk (5 sider)

Van der Kolk, B. A. (2000) Posttraumatic Stress Disorder and The Nature of Trauma. *Dialogues in Clinical Neuroscience*, 2(1): 7-22 (15 sider)

Waddegaard M. Spiseforstyrrelsernes forekomst og udbredelse in: Lunn S, Rokkedal K & Rosenbaum (red) *Frås og Faste. Spiseforstyrrelser i klinisk og kulturel belysning*. Dansk Psykologisk Forlag 2010 (16 sider)

WHO ICD-10, Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser – klassifikation og diagnostiske kriterier. F50-59 (3 sider)

WHO ICD-10, Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser – klassifikation og diagnostiske kriterier. F30-39 (16 sider)

I alt 970 sider

Kursusmodul: Arbejds- og organisationspsykologi (10 ECTS)**Modulansvarlig:** *Thomas Borchmann***Placering:** 5. Semester**Type og sprog:** Studiefagsmodul (dansk)**Omfang og forventning:** Kursusmodulet består af 32 timer forelæsning og 12 timers seminar undervisning**Deltagere:** 5. Semester**Forelæsningsoversigt:**

Forelæsningsrækken består af 12 forelæsninger og giver dels en introducerende oversigt til forskellige måder at tænke om organisationer og organisationsindretning på, dels et indblik i en række eksemplariske detailtemaer og problemstillinger, herunder medarbejdermotivering og medarbejderkontrol, indflydelsesøgning, arbejdsgrupper og gruppeorganisering, arbejdsmiljø, belastninger, stress og udbrændthed, og intervention i forhold til klienter og organisationer.

Forelæsningerne er opdelt i 6 temaer:

Tema 1. Arbejds- og organisationssyn (forelæsning 1)

På første forelæsning introduceres der til arbejds- og organisationspsykologiens genstandsfelt, samt til forskellige syn på arbejde og organisationer som arenaer for erlæggelse af arbejde.

Tema 2. Forskrifter for arbejdsorganisering, medarbejdermotivation og medarbejderkontrol (forelæsning 2- 5)

De fire forelæsninger omhandler udviklingen i forskrifter for arbejdets organisering og strategier til motivering og kontrol af medarbejdere. Forelæsningerne vil beskæftige sig med klassiske forskrifter og disses konsekvens samt efterfølgende humaniseringsbestræbelser og disses ditto. Der introduceres til flere forskellige måder at anskue arbejdsorganisationer på og til flere forskellige måder at anskue udviklingen i forskrifterne på. De fire forelæsninger sætter dels fokus på Taylorismen/Scientific Management og Human Relation-bevægelsen, dels fokus på Neo-Taylorisme og Neo-Human Relationstænkning.

Tema 3. Indflydelsesøgning, arbejdsgrupper og gruppeorganisering (forelæsning 6 - 7)

De to forelæsninger vil se nærmere på ideerne bag og erfaringerne med forsøg med

indflydelsesøgning i organisationer og på ideerne bag og forskellige perspektiver på gruppeorganisering. I sidstnævnte forelæsning introduceres generelt til uformelle og formelle grupper i arbejdsorganisationerne og der fokuseres både på grupperes dannelse/konstituering, gruppestrukturer og gruppeprocesser. Med "gruppen" som analyseenhed betones samtidig, at individers holdninger, forventninger og motiver dannes gennem de sociale interaktioner og strukturer, som forefindes på arbejdspladsen. Mennesker handler indenfor - og igennem sociale grupper, fællesskaber og kollektiver.

Tema 4 Arbejds miljø, belastninger, stress og udbrændthed (Forelæsning 8 - 9)

De to forelæsninger vil omhandle helbredsmæssige konsekvenser, forbundet med arbejdet, specielt med fokus på stress og udbrændthed. Forskellige teorier om stress, arbejdsbetingede belastninger, samt måder at tackle/cope stress vil blive præsenteret.

Der skitseres herudover forskellige interventions- og forebyggelsesstrategier til afhjælpning af arbejdsbetingede belastninger og belastningsreaktioner.

Tema 5. Intervention i forhold til klienter og organisationer (10 -11)

Disse forelæsninger vil omhandle hhv. individuel klientbehandling og organisationsudvikling, der bl.a. har til formål at forbedre det psykosociale arbejdsmiljø. Herunder diskuteres: 1) betydningen af interne og eksterne aktørers rolle (konsulenters) for organisationsændringer; 2) de forhold der virker fremmende eller hæmmende for iværksættelse/implementering og gennemførelse af organisationsændringer.

Tema 6. Tendenser i moderne ledelse og medarbejderudvikling/medarbejderpåvirkning (12)

Den afsluttende forelæsning vil omhandle tendenser i moderne ledelse og medarbejderudvikling/medarbejderpåvirkning og tage form af en forelæsning med ekstern gæste underviser

Varighed, kursusholdere og litteratur fremgår af nedenstående skema:

Kur-sus-gang	Varig-hed	Tema/Emne	Forelæ-ser	Litteratur
1	2 timer	Arbejds- og organisationssyn	TB	1 og 2
2	4 timer	Organisering, motivation og kontrol (I) Taylorisme/Scientific management	TB	3, 4 og 5
3	2 timer	Organisering, motivation og kontrol (II) Human Relation-traditionen	TB	3 og 6
4	4 timer	Organisering, motivation og kontrol (III) Neo human Relation	TB	3,7,8,14 og 15
5	4 timer	Organisering, motivation og kontrol (IV) Neo Taylorisme	TB	3,9,10,11,12,13

6	2 timer	Organisatorisk deltagelse/ Medarbejderinvolvering	TB	16 og 17
7	4 timer	Selvstyrende arbejdsgrupper	BTP	18,19,20,21,22,23,24 og 25
8	2 timer	Psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner (I)	EBB	26 -41
9	2 timer	Psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner (II)	EBB	26 - 41
10	2 timer	Intervention (I) på individniveau	BTP	45
11	2 timer	Intervention (II) på organisationsniveau	TB	41 - 44
12	4 timer	Tendenser i ledelses og medarbejderudvikling/påvirkning	TB & Poul Bonde Jensen	46

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminarer: 5 gange af 2 timer v/Søren Lindhardt Jensen

Antal seminarhold: 4

Prøveform: Mundtlig eksamen på baggrund af på forhånd offentliggjorte spørgsmål.

Litteratur til kursusmodulet i Arbejds- og organisationspsykologi		
Tema: Arbejds- og organisationssyn		
1.	Torpegaard og Borchmann, (2009) Hvad er arbejde og hvordan bør arbejdsorganisationer anskues? Workingpaper	22.sider
2.	Morgan.G. (1997) Interests, Conflict and Power: Organizations as political systems i "Images of Organization. Sage 153-199	46.sider
Tema: Forskrifter for arbejdsorganisering, medarbejdermotivation og medarbejderkontrol		
3	Hollway, W. (1996). Work Psychology and Organizational Behaviour. Sage (<i>Grundbog: hele bogen undtagen kap. 3,4,7 opgives</i>)	140.sider
4	Taylor, F.W. (1999). Scientific management. I: Clark; Chandler & Barry. Organisation and identities. Int. Thomson business Press.	5.sider
5	Braverman, H. (1974) kap. 4. Scientific Management i Labour and Monopoly Capital	26 sider
6	Roethlisberger, F.J. & Dickson, W.J. (1999). Group restriction of output. I: Clark; Chandler & Barry. Organisation and identities. Int. Thomson business Press.	12 sider
7	Herzberg, F. (1999). Motivation through job enrichment. I: Clark; Chandler & Barry. Organisation and identities. Int. Thomson business Press.	9 sider
8	Tynell, J. (2002) . Det er min egen Skyld I : Tidsskrift for arbejdsliv, 2002	18 sider
9	David L Collinson (2003). Identities and insecurities: Selves at work. <i>Organization. Vol 10, nr. 3</i>	21 sider
10	Deetz, S. (2000). Discursive Formations, Strategized Subordination and self-surveillance	21.sider
11	Ray Axtell, C. (1999) Corporate Culture as a Control Device I I Clark; Chandler & Barry. Organisation and identities. Int. Thomson business Press.	8 sider
12	Casey, C (1999) Come Join our Family. Human Relations vol. 52 (2)	25 sider
13	Prætorius, N. (2004) Livet som Undtagelsestilstand. Psyke og logos	15 sider
14	Cederstrøm, C & Grasmann (2008) The masochistic reflexive turn www.ephemeraweb.org volume 8(1): 41-57	16 sider
15.	Grey, C. (1999) We are all managers now; we always were; on the development and demise of management. Journal of Management studies 36:5 1999	25 sider
Tema: Indflydelsesøgning, arbejdsgrupper og gruppeorganisering		
16.	Strauss, G. (1998). An Overview. I: Heller et al Organizational participation. Oxford University Press	30 sider
17	Strauss, G. (1998). Participation Works - If Conditions are Appropriate. I: Heller et al. Organizational participation. Oxford University Press	27 sider
18	Abramis, D.J. (1990). Semiconductor Manufacturing Team. I: Hackman (edit.). Groups that work (and those that don't). Jossey-bass Publ.	21 sider
19	Hackman, R. J. (1990): "Conclusion: Creating More Effective Work Groups in Organizations". I: Hackman (edit.): Groups that work (and those that don't). Jossey-bass Publ..	25 sider
20	Morgen, H. & Thomas, K. (1997): "A psychodynamic perspective on group processes". I: Wetherell, M (ed.): Identities, Groups and Social Issues. Sage.	54 sider

21	.Lysgaard, S. (1985). Arbejderkollektivet. Universitetsforlaget.	22 sider
22	Barker, J.R. (1993). Tightening the iron Cage: Concertive Control inn Self-Managing Teams. <i>Administrative Science Quarterly</i> , 38	29 sider
23	Knights, D. and McCabe, D. (2000). Bewitched, bothered and bewildered: The meaning and experience of teamworking for employees in an automobile company. <i>Human Relations</i> . Volume 53(11).	37 sider
24	Pedersen & Borchmann (2009): Om menige organisationsmedlemmers status som selvstændige forandringsaktører og interessevaretagelsesforsøgs, stratificeringers, kollektivstrukturers og ydre rammers betydning for forløbet og udfaldet af organisatoriske forandringsprocesser. Workingpaper	22 sider
25	Roy, D.F. (1960). "Banana time": Job Satisfaction and the Informal Interaction. <i>Human Organization</i> , vol. 18, no. 4.	11 sider
Tema: Arbejdsmiljø, belastninger, stress og udbændthed		
26	Karasek (1979). Jobdemand, desicion latitude, and mental strain: Implications for job redesign. <i>Administrative Science Quarterly</i> . Vol. 24, no. 2.	23 sider
27	.Harmon-Jones, E., Amodio, D. M., & Harmon-Jones, C. (2009). Action-Based Model of Dissonance: A Review, Integration, and Expansion of Conceptions of Cognitive Conflict. <i>Advances in experimental social psychology</i> , 41, 119-160.	41 sider
28	Lazarus, R. S. & Folkman, Susan Transactional Theory and Research on emotions and coping. <i>European Journal of Personallity</i> , Vol. 1 p.	28 sider
29	Salye, H. (1999). Stress; the general adaption syndrome and dissonances of adoptation. I: Clark; Chandler & Barry. <i>Organisation and identities</i> . Int. Thomson business Press.	2. sider
30	Juster, R. P., McEwen, B. S., & Lupien, S. J. (2010). Allostatic load biomarkers of chronic stress and impact on health and cognition. <i>Neuroscience & Biobehavioral Reviews</i> , 35(1), 2-16.	13 sider
31	Baldursson, E. B., Pedersen, B. T., & Carlsen, P. (2013). Brikker til en evolutionær neurosocial teori om stress. <i>Psyke & Logos</i> .	18 sider
32	Schwabe, L., Joëls, M., Roozendaal, B., Wolf, O. T., & Oitzl, M. S. (2012). Stress effects on memory: an update and integration. <i>Neuroscience & Biobehavioral Reviews</i> , 36(7), 1740-1749.	8 sider
33	Betsch, T., Fiedler, K., & Brinkmann, J. (1998). Behavioral routines in decision making: The effects of novelty in task presentation and time pressure on routine maintenance and deviation. <i>European Journal of Social Psychology</i> , 28(6), 861-878.	14 sider
34	Hobfoll, S.E. (1989). Conservation of Resources. A New Attempt at Conceptualizing Stress. <i>American Psychologist</i> , vol. 44, no 3	11.sider
35	Oosterholt, B. G., der Linden, D. V., Maes, J. H., Verhraak, M. J., & Kompier, M. A. (2012). Burned out cognition-cognitive functioning of burnout patients before and after a period with psychological treatment. <i>Scandinavian journal of work, environment & health</i> , 38(4).	9. sider
36	Schaufeli, W. & Ensmann, D (1998). The burnout companion to study & practice. A critical analysis. Taylor & Francis	53 sider
37	Baldursson, E. B. (2012). Social smerte i det moderne arbejdsliv ud fra et arbejdspsykologisk perspektiv. <i>Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund</i> , 9(16). 33-62	23 sider
38	Aronsson, G. (1991). Dimensions of Control as Related to Work organization, stress, and Health. I: Johnson, J.V. & Johansson, G. <i>The psychosocial Work Environment</i> . Baywood Publ.	9. sider

39	Johnson, V.J. (1991). Collective Control: Strategies for Survival in the Workplace. I: Johnson, J.V. & Johansson, G. The psychosocial Work Environment. Baywood Publ.	11. sider
40	Mazzetti, G., Schaufeli, W. B., & Guglielmi, D. (2014). Are Workaholics Born or Made? Relations of Workaholism With Person Characteristics and Overwork Climate.	22 sider
41	McEwen, B. S., & Wingfield, J. C. (2010). What's in a name? Integrating homeostasis, allostasis and stress. <i>Hormones and behavior</i> , 57(2), 105.	6 sider
Tema: Intervention		
41	Borchmann og Pedersen (2004) <i>Metoder i aktionsforskning</i> . 3.nationale aktionsforskningskonference. Aalborg	12 sider
42	Borchmann og Pedersen (2005) <i>Using Humour and Caricaturing Confrontations in the Interview-session</i> . 2'Art of Management Conference. Paris	12 sider
43	Stranne & Ramian. (2000) Organisationsudvikling. I Sabro "Organisations- og arbejdspsykologi)	15 sider
44	Krogager, P. (1998). Konsulentarbejdet I komplekse Omstillingsprocesser.. Kapitel 6 – 9	25 sider
45	Pedersen & Borchmann. (2010) Om den terapeutiske de- og rekonstruktion af stresssammenbrudtes egenforståelser og officielle stress- og belastningsdiskursers bidrag til sammenbrud og overførsel af sammenbrud fra en person til en anden. Paper præsenteret på the Nordic Interdisciplinary Conference on Discourse and Interaction Aalborg, Denmark	12 sider
Tema: Tendenser i ledelses og medarbejderudvikling/påvirkning		
46	Borchmann,T & Pedersen B. (2010). Om Intimideringskommunikation. I Intimideringskommunikation. Aalborg Universitetsforlag	17 sider
I alt 1056 sider		